

Prædiken til Nytårsdag 2023

Lad os alle bede:

Kære Far, himlens og jordens Skaber. Lad din Helligånd virke i os, så dit ord, Jesus Kristus gøres levende for os. Lad dette kærlighedens ord tage bolig i vore hjerter, så det også bliver det sprog, vi taler til hinanden. Dig til ære og til gavn og glæde blandt mennesker. AMEN

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Da otte dage var gået, og han skulle omskæres, fik han navnet Jesus, som han var blevet kaldt af englen, før han blev undfanget i moders liv. Amen

Prædiken

Lad mig begynde med at ønske jer alle et: Godt nytår! Og lad os bede Gud, vor Far i Himlen om, at han vil velsigne året, så det lykkes. Lad os hver især love, at vi deler den kærlighed og nåde, Gud giver os, med hinanden. Giv ikke irritationer og had den mindste næring – bekæmp det indædt med nærvær, øjenkontakt, smil, venlige ord, opmuntringer og skulderklap, knus og kram i kærligheds ånd. Lad det blive et nytår, hvor vi er der for hinanden, så dem med overskud balancerer dem i underskud. Hav hinandens ryg i Jesu navn, for så vil året henskrive til glæde og gavn, og så bliver det et godt nytår.

Normalt er der jo en helt naturlig og tematisk sammenhæng mellem de tre tekster fra Bibelen, der læses op i forbindelse med en gudstjeneste. Og i dag er bestemt heller ingen undtagelse, og det er endda som om, teksterne i nytårets anledning er en form for tretrinsraket. Og som det også forholder sig med fyrværkerens raketter og batterier, er der her tale om opbygningens kunst – som en hel fortælling med nuance i spændingskurven, med supplerende sideskud til hovedlinjen. Og alt hænger sammen fra første klokkeslag her i Kirken, alt er nøje overvejet. Først Cecilie, der forbereder sig derhjemme. Hun har modtaget salmenumrene og er gået i gang med at kigge i noder til musikken, der kan sætte den rette musikalske ramme for nytårgudstjenesten i dag. Præludiet sætter stemningen, Arne beder til indgang, at vi må åbne hjertets dør for ordet, og så synger vi Grundtvigs fanfare til det nye år: "Vær velkommen, Herrens år,

og velkommen herhid!” Så kommer præsten på banen med først en nådes- og fredshilsen fra Gud vor far og Herren Jesus Kristus, og siden en indledende temabøn, hvor vi i dag inderligt bad om, at Guds Søn, som trådte ind i vor verden som et sandt menneske i vort kød og blod, at han, der var som vi i det ydre, må omdanne os til at ligne ham i det indre. Nu ved jeg jo ikke, hvordan I har det, om sådanne små detaljer i en gudstjeneste opfanges? Det er i hvert fald helt fair, hvis man ikke gør, at man ikke får det hele med – det ved jeg med sikkerhed, at jeg heller ikke gør, når det er mig, der sidder på kirkebænken og ikke koncentreret haft mine fingre nede i den pågældende gudstjenestes elementer. Det er heller ikke meningen overhovedet, for jeg er lige såvel sikker på, at jeg opfanger en masse andet, som præsten ikke har skænket en tanke. For sådan er det med Det levende Ord. Ja – d e t l e v e r! Men jeg vil gerne, at I har i tankerne, at det vi i fællesskab skal bede om i dag er, at vi må omdannes til at ligne Guds Søn i det indre, som han ligner os i det ydre.

Det næste, der sker, er den første læsning fra alteret, lektien fra Det gamle Testamente, hvor Israels bedstefar, den første patriark Abraham ikke bare af Herren bliver velsignet – han gøres til en velsignelse, og med denne skal alle jordens slægter velsignes. Så synger vi endnu en nytårsvis af Grundtvig, hvor vi priser denne velsignelse, takker og priser Guds godhed. Så lyder epistlen, Paulus’ brev til galaterne, men lad mig lige vente med det trin i raketten, så tingene sker kronologisk i forhold til bibelhistorien. Efter Brorsons refleksionssalme, hvor vi synger om at forvalte det rentefrie pund, vi i livet er blevet givet, er vi næsten nået frem til lige nu. Vi har lyttet til endnu en kort bøn forfattet til lejligheden, som poetisk understreger temabønnen fra indledningen, at Jesus må tage bolig i vore hjerter, så vi kan ligne ham i det indre og derved gøre gavn i hans navn. Vi har bekendt troen og lyttet til kirkeårets korteste evangelium, hvor vi hører, at Jesus ved omskærelsen føres ind under loven. Han er fra netop det øjeblik broen mellem den gamle pagt og den nye pagt. Kristus er samlingspunktet, alt hænger sammen. I ham! Og så er vi endelig fremme ved nuet. Vi er lige nu. I forkyndelsen af evangeliet.

I øvrigt, ved I, hvad det første er i Det nye Testamente? Ja, det må jo være det første kapitel af Matthæusevangeliet, tænker I. Og det er jo rigtigt nok, men hvordan lyder de allerførste ord? Ja, det er måske ikke lige til at svare på, men der står minsandten: ”Slægtsbog for Jesus Kristus, Davids søn, Abrahams søn”. Og så går Matthæus ellers i gang: ”Abraham blev far til Isak, Isak til Jakob og Jakob til Juda og hans brødre, osv.

over Kong David og Salomo helt frem til det sted, hvor en anden Jakob bliver far til Josef, Marias mand, hende som fødte Jesus, som kaldes Kristus. Jo, det hele hænger sammen. Begyndelsen af Matthæusevangeliet er en mangetrinsraket, hvor generation efter generation, trin efter trin, skubber hinanden videre. Sådan som det gamle år skubber det nye af sted og videre. Hele tiden nye versioner, opdaterede, bedre oplyste. Så det siger jo sig selv, at alt jo således må gå fremad. Det må jo være logik, eller hvordan er det nu lige, det er?

For hvordan står det til med menneskeheden? Hvad er status, når vi kigger tilbage på det forgangne år 2022? Blev vi bedre, lykkeligere, blev vi klogere? Tja, jeg kan i hvert fald komme på tre eksempler, tre K'er, hvor jeg afmægtigt og helt ind i grunden må knibe mig selv i armen, om det virkelig kan passe, at vi efterhånden ikke skulle vide bedre på nuværende tidspunkt, nu i det Herrens år 2023. Har I regnet ud, hvad de tre K'er er? Ellers kommer de her: Klima, Krig og Krænkelssparathed. Tre K'er, tre mørke karruseller, der på hver deres måde alle synes uoverskuelige at stå af og eksemplariske til at definere menneskets skyggefulde slagside. En slagside, som siden syndefaldet har truet menneskets egen eksistens. Lad mig med forlov blot knytte kommentarer til det sidste K, krænkelssparatheden, hvor jeg ganske ærligt må indrømme, at kæden helt er hoppet af for mig. Jeg forstår simpelthen ikke, hvad der foregår, for ofte er der jo ikke tale om personlige krænkelser, men derimod krænkelser på andres vegne. Altså noget, der bygger på en forestilling om, hvordan andre måtte opfatte nogle tredjes handlinger eller udtalelser og derefter føle ved det. Det er så langt ude i min verden. Det svarer til, at idet jeg står sammen med Markus, min ældste her op til jul i en smykkebutik og spørger efter damesmykkerne, fordi drengene vil købe en julegave til deres mor, så står der måske en anden person i butikken og bliver krænket. Straks går vedkommende hjem og lægger følgende op på Facebook. "Så i dag, da jeg var i smykkebutikken, var der én, der spurgte efter damesmykkerne – tænker han da slet ikke på alle de mænd, der godt kan lide at gå med ørenringe? Og hvordan de må have det? Jeg fik det bare så dårligt. Jeg blev bare så krænket". Det siger jo sig selv, at vi i vores forespørgsel ikke havde til hensigt at træde nogen som helst over tæerne, vi ville bare gøre drengenes mor glad – ikke andet. Markus og jeg VAR i butikken for at købe julegaver, men ellers er eksemplet bare tænkt. Inden vi forlod butikken havde vi dog fået at vide, at urene, der var til salg der, uanset om de var små og fine eller store og markante, så var de alle unisex.

Jeg er helt med på, at vi alle kan komme til at krænke en anden ved det, vi gør eller siger, men som jeg kender den menneskelige natur, er det for det meste ganske uforvarende og uforsættligt. Og så tænker jeg også, at de fleste ønsker at blive gjort opmærksom på det, hvis de har såret nogen, så skaden straks kan gøres god igen. Hvad der dog er mere komplekst og langt vanskeligere at blive kvit, er de kollektive krænkelser, som næres af kedelige kulturelle strukturer i vores samfund, og det er klart, at sådanne i princippet iboende urimeligheder skal bekæmpes med fælles front. Men uanset om der er tale om simple eller komplekse krænkelser, ligger der et uheldigt og modarbejdende lag i bekæmpelsen. Og det er, at dem, der helt modigt kæmper andres kampe mod andres udtalelser, handlinger og hensigter, i kampens hede umyndiggør dem, der reelt er de krænkede. Og det bedrøver mig, at de slet ikke kan se, at denne selvoptagede helthed i virkeligheden er det mest diskriminerende – selvfølgelig helt ubevidst. Diskrimination kommer vi først til livs, idet vi indser, at vi kun er mennesker – ikke andet. Selvfølgelig skal mangfoldighed hyldes, og vi skal værne om, hvem den enkelte er, men der er også nødt til at være noget, der er fælles. Først når alle køns- og holdningskvoter i forhold til alt mellemmenneskeligt samvær, i ansættelser, bestyrelser, politik osv. er smidt over venstre skulder, er der mulighed for at anerkende det enkelte menneske som netop et sådant.

Nøj, der tog prædikenen godt nok en ny drejning. Sikke en kæphest, det skulle bare ud eller hvad? og hvad har det med fjørnævnte forkyndelse at gøre? Har du aldrig hørt om læsebrevet? Og er du ikke bare selv krænket over alle de krænkelserparate? Er du så bedre end alle de andre? Nej, det er jeg lige præcis ikke – jeg er jo blot et menneske.

Jeg er bare et almindeligt menneske, der forkynder evangeliet om Kristus, om Gud, der julenat selv blev menneske. Det er godt 2000 år siden nu. Det er også næsten 2000 år siden, Paulus oplyste galaterne. Det, troede I måske, at jeg havde glemt at vende tilbage til. Han var en af de første kristne teologer, der så sammenhængen. En af de første, der indså, at troen først for alvor blev åbenbaret i Kristus, og at vi forinden blev opdraget, bevogtet og spærret inde af loven, den gamle pagt. Kristus er da den nye pagt, der sætter os fri, men ikke så længe, vi opholder os i skyggesiden. Vi skal på ny tilbage til bønnen for i dag: at vi må omdannes til at ligne Guds Søn i det indre, som han ligner os i det ydre, og så er det jo egentligt ret simpelt, hvad det er, vi skal gøre, eller i hvert fald forsøge at gøre. Simpelt men – og om ikke andet, så har

historiens fejltagelser da lært os det, at det er svært at udføre i praksis. Men vi må og skal kæmpe videre.

*Så mit ønske for det nye år er, hvor svært det end måtte være for os mennesker, at alle vi, der er døbt indser, at vi jo har iklædt os Kristus. Og han er netop det noget, der er fælles og samler mangfoldigheden under ét. **"Her kommer det ikke an på at være jøde eller græker, på at være træl eller fri, på at være mand eller kvinde, for vi er alle én i Kristus Jesus, og når vi hører Kristus til, er vi også Abrahams afkom, arvinger i kraft af Guds løfte". "Og i ham skal alle jordens slægter velsignes"**.*

Vær velkommen, Herrens år, og velkommen herhid!

Amen.